

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
กิตติกรรมประกาศ	III
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง	IX
สารบัญรูปภาพ	X

บทที่

1 บทนำ	1
1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	22
3 ขอบเขตของการวิจัย	22
4 กรอบแนวคิดและสมมติฐานของการวิจัย	24
5 คำถามการวิจัย.....	27
6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	28
7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	29
2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
1 แนวคิด.....	33
1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสมรส	33
1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเพศ.....	44
2 ทฤษฎี.....	62
2.1 ทฤษฎีเรื่องเพศตามแนวคิดแบบเคย์เวิร์	62
2.2 ทฤษฎีสารัตถะนิยม.....	65
2.3 ทฤษฎีเสรีภาพ.....	67
2.4 ทฤษฎีครอบครัว	68

บทที่

หน้า

3 หลักการ	71
3.1 หลักสิทธิมนุษยชน	71
3.2 หลักความเสมอภาค	75
3.3 หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	78
3.4 หลักการห้ามเลือกปฏิบัติ	82
3.5 หลักนิติสัมพันธ์	87
4 กฎหมายระหว่างประเทศ	87
4.1 ปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948	87
4.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1962	91
4.3 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ค.ศ.1966	95
4.4 หลักการยกยอการรดา	95
4.5 อนุสัญญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับรองสิทธิขั้นพื้นฐาน	99
4.6 อนุสัญญายุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยย์และเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ค.ศ. 1950	101
4.7 อนุสัญญาอินเตอร์-อเมริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1969	110
4.8 กฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยย์และประชาชน ค.ศ. 1981	111
5 กฎหมายต่างประเทศ	112
5.1 Civil Solidarity Pact, 1999	112
5.2 Act on Life Partnership, 2001	118
5.3 The Domestic Partnership, 1990	126
5.4 Civil Marriage Act 2003	128
6 กฎหมายไทย	129
6.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	129
6.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 บรรพ 6 ว่าด้วยครอบครัว .	134
6.3 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	138
6.4 พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508	139

บทที่	หน้า
6.5 พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 44) พ.ศ. 2560	147
6.6 พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2539.....	149
6.7 พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555.....	149
6.8 พระราชบัญญัติกึ่งบุคคล พ.ศ. 2505.....	151
6.9 พระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. 2551	151
6.10 พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558	152
7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	152
3 วิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology).....	155
1 การวิจัยเอกสาร (Documentary research)	155
1.1 แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ.....	155
1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	156
1.3 การทบทวนวรรณกรรม.....	157
2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview).....	157
2.1 ประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึก.....	158
3 การมีส่วนร่วมออกแบบ (Participatory design, Co-design).....	159
3.1 ประชากรร่วมออกแบบ	159
3.2 ขั้นตอนในการดำเนินการ	160
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	161
5. การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)	162
6. การจัดทำกฎหมายต้นแบบในการรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสของ บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ.....	163
4 การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ	164
1 สภาวะการณ์ของปัญหาสิทธิการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ	165
2 การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสตามกฎหมายระหว่างประเทศ และ กฎหมายต่างประเทศ	172
3 การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสตามกฎหมายระหว่างประเทศ.....	173
3.1 ปริญญาสาเกล้าว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948.....	173

บทที่

หน้า

3.2	กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966	175
3.3	กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ค.ศ.1966	177
3.4	หลักการขอกายการ้ตา ค.ศ. 2006	177
3.5	อนุสัญญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานและ สถานะในทางกฎหมายของปัจเจกชนภายใต้แนวคิดของสหภาพยุโรป..	179
4	การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรมตามกฎหมายต่างประเทศ	180
4.1	กลุ่มประเทศที่ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรส	180
5	การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรมตามกฎหมายประเทศไทย	199
5.1	ปัญหาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	202
5	กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ.....	214
1	การจัดทำกรมีส่วนร่วมออกแบบ – ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co – Design)	216
2	การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิการสมรสของบุคคลที่มีความ หลากหลายทางเพศ.....	228
2.1	การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ	228
3	(ร่าง) กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสของ บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ.....	231
4	การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)	233
5	โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการรับรองและคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่มีความหลากหลายทางเพศ.....	234
6	บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการรับรอง และคุ้มครองสิทธิการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ พ.ศ.	249
6	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	260
1	สรุป อภิปรายผล	260
2	ข้อเสนอแนะ	266

บทที่	หน้า
3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	267
บรรณานุกรม	269
ภาคผนวก	274
ภาคผนวก ก. ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการรับรองละคุ้มครองสิทธิในการ สมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ พ.ศ.	275
ภาคผนวก ข. ภาพกิจกรรมในกระบวนการวิจัย	286
ประวัติผู้เขียน	295

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสตามกฎหมาย (กลุ่มประเทศ สแกนดิเนเวีย).....	192
4.2	การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสตามกฎหมายทวีปยุโรป เหนือ-ใต้.....	193
4.3	การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสตามกฎหมายทวีปยุโรป ตะวันตก	194
4.4	การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสตามกฎหมายทวีปอเมริกา ..	195
4.5	การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสตามกฎหมายทวีปอื่น ๆ	197
4.6	การเปรียบเทียบการรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสของกลุ่มสมรส และของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย.....	207
5.1	การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลาย ทางเพศกลุ่มประชากรเฉพาะ.....	220
5.2	การรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลาย ทางเพศกลุ่มประชากรผสม	224
5.3	การเปรียบเทียบการรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรสของบุคคล ที่มีความหลากหลายทางเพศกลุ่มประชากรเฉพาะและกลุ่ม ประชากรผสม.....	225
5.4	การเปรียบเทียบการรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรส.ของบุคคล ที่มีความหลากหลายทางเพศระหว่างร่างจากผลจากการวิจัยกับผล จากการทำ Co-Design	227
5.5	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการรับรองและคุ้มครองสิทธิการสมรส ของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ พ.ศ. .... พร้อมหลักการและ เหตุผล.....	235

สารบัญรูปภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	26